

ПЕРЕДМОВА

Яким мусить бути лікар? Яких якостей від нього вимагають суспільство й банальний здоровий глузд? Нумо перелічувати.

1. *Професійність*. Ну, тут однозначно! Останнім часом стало модно називати таких лікарів «доказовими». Особисто мені це трохи набило оскому, але суті не змінює: лікар у своїй практиці повинен керуватися наукою й результатами реальних і чесних досліджень, спокійно змінювати свої підходи відповідно до появи нових даних. Лікар не ОК, якщо регулярно не оновлює власних знань, не спілкується з колегами з-за кордону, спирається на рекламу фармкомпаній, призначає ліки та обстеження за відкати, враховує сумнівний власний досвід і досвід так званих учителів, а також свої нічим не обґрунтовані ідеї, роками не змінює підходів до лікування.

2. *Людяність*. Хороший лікар поважає пацієнта. Він ніколи не дозволить собі образити його, перейти на особистості, спілкуватися на «ти», ляпати щось типу «По-терпиш!», «Це все ти собі надумав / надумала», «Треба голову лікувати». Лікар не каже на пацієнта чи пацієнтку «кицю», «люба», «лапуню», «дівчинко», «мамусю», «ма-

маню», «товстухо» й щось подібне. Він завжди питає дозволу на огляд, попередить про дискомфорт, усе пояснить доступною мовою, не сипатиме тупо термінами, не скаже: «Ой, вам це важко буде зрозуміти! Робіть, що кажу, мовчки».

3. *Співчуття*. Лікар не робить навмисно боляче там, де цього можна уникнути. Якщо не можна — морально підготує пацієнта.

4. *Відповідальність*. Хороший лікар не поставиться до пацієнта, як до банкомата. Він зацікавлений у успіху лікування й завжди повідомляє про можливі ускладнення, а також пояснює, що робити, якщо вони трапилися.

А якщо коротко, то після спілкування з хорошим лікарем не залишається терпкого присмаку огиди й образи. До хорошого лікаря можна без страху повернутися й не відчувати при цьому жодного негативу.

І цю марку лікарі повинні тримати за замовчуванням, в усьому світі. Крапка.

Та моя книжка — не про це. Вона про те, що відбувається під правильною, беззаперечною оболонкою «хорошого лікаря».

Усі ми знаємо, що таке тримати марку. Багато хто з нас, доброзичливо всміхаючись, казав у вічі співрозмовнику: «Цілковито з вами погоджуюся! Ваша думка надзвичайно цікава. Маю лише кілька пропозицій, які можуть іще трохи покращити й без того геніальну стратегію» — а на думці мав: «Боже, ну чому я постійно стикаюся з такою дрімучою некомпетентністю? Чому ж така лажа? Як же тепер це все вигрібати?..». Такі думки не роблять з нас поганих людей, вони потаємні. Але якби їх почув хтось, хто розуміє й може уявити чужі втому та біль, він зрозумів би нас і поспівчував би.

Я хочу, щоб люди зрозуміли лікарів. Кожна пацієнтка й кожен пацієнт залишає свій слід у наших душах: хтось

більший, а хтось менший. Але ніхто, ніхто не проходить безслідно. Часто особливо важкі випадки травмують медика на все життя, випалюють на його серці рану, що не гоїться роками. І коли хтось знову тицьне в неї пальчиком — біль може стати нестерпним. І викличе потік жорстких думок, які можуть видатися цинічними, злими, але по суті є лише криком травмованої людини. А медицина травмує, і травмує сильно. Хай хто намагається це заперечувати, а постійне життя серед болю, горя й страждань змінює саму суть.

Ця книжка — це спогади: мої та багатьох моїх колег, запані в блендер і перебиті в смузі. Усі історії «вигадані» на ґрунті різних випадків, що траплялися різними роками в різних лікарнях (особисто я мала честь працювати в чотирьох державних і трьох приватних, чого далі в тексті ви не знайдете).

Якщо під час прочитання вам здається, що ви здогадуєтеся, про кого йдеться, знайте: це відчуття оманливе. Женить від себе ці думки. *Жодного конкретного пацієнта чи колеги я не описувала, текст книжки — це художня вигадка, будь-яка подібність — абсолютно випадкова.* Але **проктологія** сама по собі реальна, тож у житті історії тих самих захворювань повторюються з регулярною послідовністю чи не щодня.

У тексті цієї книжки не буде «вилізаної» літературної мови. Він живий і недосконалий, так само як наша медична система. Будьте готові до сленгу, натяків на матюки й суржику. Бо лікарі — як діти: коли не бачить мама (читайте: пацієнти), вони лаються й поводяться деколи зовсім неінтелігентно. Особливо коли стикаються з трагічними наслідками невчасного звернення, нетрадиційної медицини або, будьмо відверті, нехлюйства деяких особистостей. Дуже боляче дивитися на страшні страждання від дурості. Кажу як є.

Щиро кажучи, деякі моменти й діалоги лікарів з пацієнтами вас можуть вкурвити. Але це не означає, що вони не вкурвлюють мене! Я багато разів спостерігала не зовсім етичні стосунки «лікар-пацієнт» і, каюся, іноді сама грішу. Але щодня працюю над собою, бо це не діло. Шкода, що в Україні досі є лікарі, які вважають це нормою. Молодь, закликаю: не дозволяйте собі панібратства й зневажливого ставлення до людей, які до вас звернулися!

Ця книжка — не керівництво до дій. Це просто відображення емоційного складника свідомості НЕідеального проктолога. Я прагну лише одного!

Після прочитання цього опусу ви не тільки зрозумієте, а й усвідомите ось що:

1) Лікарі — просто люди, не супергерої й не боги. Це звичайні хлопці та дівчата, які обрали цю галузь і хочуть не лише бути корисними, а й жити своє життя щасливо. Бо це абсолютно нормально. А ще вони все гостро відчувають і не завжди адекватно реагують, бо це людська сутність. Але дуже прагнуть бути кращими, правда.

2) Проктологія — це не табуована сфера в медицині. Вона така сама нормальна, як і кардіологія та ендокринологія. З проктологом можна стикнутися в будь-якому віці. Піклуватися про дупку й товсту кишуню варто замолоду, бо втрата їхніх функцій дуже болісно переноситься людьми. Проктологи класні, не цурайтеся! І їх абсолютно не лякають попи, будь-які. Вони ніколи вас не засудять, ні з чого не сміятимуться й нікому нічого не розкажуть. Точно кажу. Ніколи не бійтеся запитати, навіть якщо запитання вам здається дурним. І ніколи не бійтеся змінити лікаря, якщо вам не ОК!

3) Ніколи, ніколи, ніколи не ведіться на сумнівні процедури й рецепти!!! А чому — почитайте в цій книжці.

Сподіваюся, мені вдалося дібрати слова, щоб у вас склалося правильне враження. І ви зможете уявити себе лікаркою чи лікарем, щоб ми всі могли краще розуміти одне одного.

ЯК СТАТИ ПРОКТОЛОГОМ?

Вступ

Ніщо не зупинить ідею, час якої настав.

Степан Бандера

Березень 2021 року

Дні консультацій — найважчі дні. В операційній ти фактично відпочиваєш, навіть якщо стоїш на ногах дванадцять годин поспіль. Так, фізично тобі непереливки: ноги болять, шию зводить судомами, голова починає гудіти, обіцяючи грандіозний напад мігрені. Ти не їси, не п'єш водичку і не пієєш увесь цей час. Не знаю, як це так виходить, питати марно. Напевно, від стресової концентрації на процесі, але всім ці роздуми до щурячого заду.

Коли ти в операційній, за її межами життя припиняється. Хірург недоступний, але ніхто його в цьому не звинуватить. Практично неможливо вигадати щось важливіше, ніж розпанахана тушка пацієнта на столі, самі розумієте. Тому операція — це спокій від зовнішніх подразників. Можна слухати радіо, жартувати жартусики з операційною сестрою, вести задушевну бесіду з асистентом, підставати анестезіолога. Після цього святого

дійства ти виходиш утомленим, але страшенно задоволеним життям.

Консультації — то зовсім інше. Декілька годин у твої обов'язки входить обговорювати з пацієнтами їхні проблеми, зберігаючи при цьому доброзичливість і душевність. А коли ти вузький спеціаліст, проблеми пацієнтів у більшості випадків звучать однаково, і ти шість-сім-вісім разів повторюєш приблизно те саме.

На десятій розмові зазвичай починаєш заговорюватися. Клятий язик просто припиняє виконувати команди мозку, ти позіхаєш щоп'ять хвилин, і пацієнт нервово совається на стільчику, наживаючи собі комплекс меншовартості.

— Добрий день, Анастасіє Володимирівно! Нарешті я до вас потрапила!

— Добрий день! Приємно познайомитися з вами, е-е-е... (зирк у програму) Юліє Василівно! Що вас до мене привело?

— Ну, то ж до вас усі з тим самим приходять, хі-хі...

Глибокий вдих, повільний видих...

Тебе знов прийняли за геморолога, а не колопроктолога.

Не звертай уваги, це ж не спеціально. Так, тригерить. Але подихай, візьми себе в руки, шмаркле!

— Та що ви, до проктологів приходять з різним! Слухаю вас.

Не стрималася трохи. Фу такою бути!

Срачі в інтернеті під медичними дописами стверджують: «Ви знали, куди йшли!!!». Мені завжди так смішно, я просто волаю!

У 16 років я не мала права голосувати, купувати пиво й брати кредит, але від мене вимагалось обрати життєвий шлях і вступити в універ, що визначить наступні шістдесят-сімдесят років мого існування.